

ÚjMűvészet (http://www.ujmuveszETFolyoirat.hu)

UM ONLINE (HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/CATEGORY/ONLINE/)

LAPARCHÍVUM (HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/LAP-ARCHIVUM/)

KIÁLLÍTÁSOK (HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/CATEGORY/KIALLITAS/)

KAPCSOLAT (HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/KAPCSOLAT/)

KÖNYVESBOLT (HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/UZLET/)

Of
Oitem(s)

Égi és földi képek

(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU) / 2014. NOVEMBERI SZÁM

(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/CATEGORY/NYOMTATASBAN-MEGJELENT-LAPSZAMOK/2014-NOVEMBERI-SZAM/) / CIKK

(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/CATEGORY/CIKK/) / NYOMTATÁSBAN MEGJELENT LAPSZÁMOK

(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/CATEGORY/NYOMTATASBAN-MEGJELENT-LAPSZAMOK/) / ÉGI ÉS FÖLDI KÉPEK

SHARE:

f (https://www.facebook.com/share.php?u=http%3A%2F%2Fwww.ujmuveszETFolyoirat.hu%2F2014%2F11%2Fegi-es-foldi-kepek%2F)

t (https://twitter.com/home?status=Égi és földi képek: +http%3A%2F%2Fwww.ujmuveszETFolyoirat.hu%2F2014%2F11%2Fegi-es-foldi-kepek%2F)

g+ (https://plus.google.com/share?url=http%3A%2F%2Fwww.ujmuveszETFolyoirat.hu%2F2014%2F11%2Fegi-es-foldi-kepek%2F)

+
+
+
-

Égi és földi képek

Somogyi Győző kiállítása

Vigadó Galéria, X. 4–XI. 23.

Lóska Lajos

A *Somogyi Győző* életmű-kiállítására menet egy több mint harmincéves emlék jutott az eszembe. A grafikus akkoriban a Belgrád rakparton álló bérház padlástütemében dolgozott. Egy borongós, esős napon meglátogattam. Miközben felbotorkáltam hozzá a lépcsőn, a sötét padlástérből vízcsofogást, csöpögést hallottam, és a műterembe lépve a padlón legalább egy tucat lavort, bögrét, fazekat láttam, amibe a tetőn becsorgó vizet fogta fel. Valószínűleg ez az általam megtapasztalt beázás is hozzájárult Somogyi Salföldre költözéséhez. A Balaton-felvidéken való letelepedés, az új környezet természetesen művészetét is megváltoztatta: társadalomkritikus fekete-fehér szitanyomatait hamarosan színes, panteisztikus tájbrázolások, szenteket és hősöket felvonultató temperaképek váltották fel.

Pályája a 70-es évek elején indult, amikor a szárnyaló neoavantgárd törekvések már lelassultak, megtorpantak, miközben egyre több karakteres, egyéni úton járó alkotó – Somogyi mellett Samu Géza, Földi Péter, Bukta Imre – került a pályára, de említhetünk a grafikusok közül is néhányat: Szemethy Imrét, Banga Ferencet, Kovács Tamást. Somogyi Győző a Képzőművészeti Gimnázium befejezése után felvételizett a Képzőművészeti Főiskolára, de elutasították. Ezek után a Római Katolikus Hittudományi Akadémián folytatta tanulmányait. 1967-ben pappá szenték. Több évig szolgált, majd 1975-ben kilépett az egyház kötelékéből, és szabadfoglalkozású képzőművészként dolgozott tovább. Hozzájárult ezen döntéséhez, hogy 1972-ben Markó György nyomdász mestertől megtanulta a szitanyomat-készítés akkoriban újdonságnak számító technikáját.

(http://www.ujmuveszETFolyoirat.hu/wp-content/uploads/2014/11/14-Somogyi-Gyozo-Utca-Jaszapataban-1978.jpg)

Somogyi Győző: Uta Jászapátiban, 1978

Csapatépítés Mezőszemeréi

(http://www.ujmuveszETFolyoirat.hu/2014/09/csap-mezoszemereren/)

(http://www.ujmuveszETFolyoirat.hu/2014/mezoszemereren/)

POSTED IN: 2014. SZEPTEMBERI SZÁM
(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/CATEGORY/NYOMTATASBAN-MEGJELENT-LAPSZAMOK/2014-SZEPTEMBERI-SZAM/), CIK
(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/CATEGORY/CIKK/)
COMMENTS: 0
(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/2014/09/CS-MEZOSZEMEREN/#RESPOND)

Az Alföld lírája

(http://www.ujmuveszETFolyoirat.hu/2014/alfold-liraja/)

POSTED IN: CIKK
(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/CATEGORY/CIKK/)
COMMENTS: 0
(HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/2014/08/AZ-ALFOLD-LIRAJA/#RESPOND)

Az első munkái közé tartozó *Avvakum protopópa* (1973) már magába foglalja mindazokat a kompozíciós jegyeket (montázszerű képépítés) és stíláriis jellemzőket (expresszivitás), melyek oly egyénivé teszik nyomatait és tollrajzait. Szociografikáin a puha diktatúra valóságát, a lakótelepek, a gyárak, a nyomornegyedek, a dzsumbukok világát tárja elénk a tőle megszokott éleslátással. A történelmi tárgyú, az 1848-as szabadságharcot megidéző, a 2. magyar hadsereg kálváriájának emléket állító, az 1956-os forradalomról tudósító művei a múltunk és jelenünk sorsfordulóiról gondolkoztatnak el.

Temperaképeket az 1970-es évek végétől fest. A *Svájci táj* (1976–79) szinte szürreális látomás, a *Béke királynőjét* (1979), a modern miliőbe helyezett Krisztus a kereszten témát a budapesti dzsumbuk lakói ihlették. Az ezeket követő görögországi és Balaton-felvidéki naivan derűs, színes, epikus tájképei felszabadultságról, művészetében bekövetkezett szemléletváltásról tanúskodnak.

1983-tól albumokat készít, pontosan, korhűen megörökítve a középkori katonai viseleteket éppen úgy, mint a huszáregyenruhákat, a fegyvereket. A *Magyar hősök arcképcsarnoka* című száz portréből álló szériája a Néprajzi Múzeumban került először a közönség elé 1996-ban. A provinciális barokk portréfestészetre is utaló expresszív műegyüttes a magyar nemzet nagyjainak állít emléket Attila fejedelemtől Maléter Pálig.

Az említett vásznak, lapok nagy részét a Vigadó Galéria-beli tárlaton is láthatjuk. Mielőtt azonban rátérnék az ismertetésükre, hasznosnak tűnik néhány korábbi jelentősebb tárlatát felidézni, mert segítik a jelenlegi értelmezését. A Budapest Galériában 1989-ben megrendezett Nagy Zoltán méltatta: „Somogyi élet- és művészetszemléletének egyik legfontosabb meghatározója a romantikus jelentagadás. Azokat az értékeket védelmezi, amelyeket az ipari társadalom megsemmisít. Ezért fordul a természethez, a valláshoz és a történelemhez, ezért rehabilitálja – megkerülve az avantgárd művészet legújabb fejleményeit – a hagyományos műfajokat és ábrázolási formákat. Jövők-e a múlt, tehetjük fel a kérdést képei láttán. Megfordítható-e a környezet és a szellemi világ pusztulásának előrehaladott folyamata? Hol húzódik az anakronizmus és a jövőbe mutató történelmi folytonosság határa? Lehet-e a magános próféta meredek ösvénye sokak által járható széles út?”¹

2003 nyarán a Balaton-felvidék ihlette tájképeivel találkozhatott a közönség az Ernst Múzeumban. Írásában Szemadám György a kollekció szakralitását emeli ki. „A művek 90%-a fekvő formátumú, átszellemült nyugalmat sugárzó, anyagi tisztaságú, világos és erőteljes színekben tobzódó festmény, mely néha még a képeretre is áttekered.”² Két esztendővel ezelőtt a székesfehérvári Szent István Művelődési Házban láthattunk munkáiból szűk retrospektív összefoglalást. A rendezés szerkezetét tekintve bizonyos tekintetben előlegezte a jelenlegi Vigadó Galéria-belit. Ott is kettéválasztották a nyomtatott és a temperaképeket. Az egyik terembe kerültek a fekete-fehér grafikák (tusrajzok, térképek), a másikba a festmények (tájképek, szentképek, családi portrék). Megjegyzem, érdemes, sőt tanulságos volna egyszer a grafikákat és a rajzokat kronologikusan, vegyítve felsorakoztatni, mert jobban kirajzolódna az életpálya íve. Az ilyen típusú válogatás viszont csak egy alapos művészettörténeti kutatómunka után valósulhatna meg, ugyanis a festő nem mindig szignálja alkotásait, ami talán nem okozna nehézséget, mert karakteres stílusuk révén elkülöníthetők a másokétól. Nagyobb problémát jelent, hogy sokszor nincsen rajtuk évszám. Csak reménykedhetünk, hogy készítőjüknek van valahol egy füzet, melyben fel vannak jegyezve születésük sorrendjében. Ha nincs ilyen, akkor datálásukkor marad a nem mindig pontos emlékezet.

A Vigadó Galériában megrendezett tárlathoz készült prospektus így írja le az anyagot: „a több mint hatszáz alkotás azt a sokrétű, teljes és kerek világot mutatja be, melyben egyszerre van jelen a képzőművészet, a hagyományörzés, az ökológikus gondolkodás, a paraszti gazdálkodás, a hit ereje és a közösségépítő, fenntartó értékek újrafogalmazása”.

A kiállítás az ötödik és a hatodik szinten található. Az ötödik emeleten a művész könyvillusztrációival ismerkedhet az érdeklődő. A több sorban egymás fölött elhelyezett lapokon elsősorban huszárokat látunk. Alaposabban megnézve őket szomorúan konstataáltam, hogy azok nem az eredeti rajzok, csupán reprodukciók. Most nem akarok itt Walter Benjaminnak a sokszorosításról szóló örökbecsű tanulmányára hivatkozni, de néhány eredeti rajzot mindenképpen illetet volna feltenni. Ugyanezt mondhatom el a *Magyar királyok arcképcsarnokáról* is. A kiállítótér centrumában levő kuckót, ahol az alkotóról készült videókat lehet megnézni, a művész festette nyolcvan hadizászló díszíti.

A következő emeleten a két egymással szemben lévő helyiség egyikében grafikák és rajzok vannak, illetve a terem közepén egy „kápolnácskát” rendeztek be Árpád-házi szentekkel. Mint a tárlat kurátorától megtudtam, ezzel a gesztussal a Kádár kort bemutató grafikák mellett az égi, spirituális világra kívántak utalni. A másik teremben Somogyi lenyűgöző mennyiségű festményeiből tekinthetünk meg válogatást. Ebből a grandiózus kollekcióból két tájképre hívnám fel a figyelmet. Az egyik a korai periódusából való *Utca Jászapátiban* (1978). Ezen még a grafikáira jellemző szociológus látásmóddal közelíti meg a témáját. A harsogóan kék ég alatt piros tűzfal előtt világoskék Trabant parkol. A mellette pompázó, fehérre meszelt, deszka oromfalú ház igazi népi építészeti emlék. A képteret egy sárga épület oldalfala zárja. A mű főszereplői azonban az előterében álldogáló, unatkozó, színes ruhás cigánylányok.

A másik, jóval később készült nagyméretű tájképen Révfülöp látható a Monarchia idején. Feltűnik rajta a szőlőhegy alatt megbúvó szálloda, az indóház a füstölgő gőzmozdonnyal, a fürdőházak a fürdőzőkkel. A panorámát a kikötőből kifutó fölzászlózott Baross gőzhajó uralja korhú kosztümbe öltöztetett közönségével. A festményből árad a derű és a mesélőkedv. E nyüzsgő sokadalom láttán Pekáry István képei is eszembe jutottak (Révfülöp 1900, 2000).

Somogyi Győző a történelmi tradíciók megőrzését tekinti munkássága sarokkövének, a „szép-jó” bemutatását, és ezen ars poeticájához konzekvensen ragaszkodik egész pályáján. Hogy ez így van, hadd bizonyítsam a *Mozgó Világnak* 1978-ban készített interjúm egy részletével: „Többféle szépség van, és minden kor ideálja az uralkodó réteg szépségeszménye. A magazinszépséget, a diadalmas sztárszépséget az életben sem tartom az emberi szépségeszmény legmagasabb rendű formájának, nemhogy a művészetben. A testileg vagy lelkileg támogatásra szoruló embert mutatom be grafikáimon. A keresztre feszített Jézust vagy a második világháború mártírjait. Ezek külsejükben akár rútak is lehetnek, de cselekedeteik nemesek. Az igazság nem mindig szép. Néha elítéleteket sért, mások szokatlan.”³

Jegyzetek

- 1 Nagy Zoltán: Jövők-e a múlt? Somogyi Győző kiállítása a Budapest Galériában, *Művészet*, 1989/4, 8–15.
- 2 Szemadám György: Bizalommal teli képek. Somogyi Győző képei az Ernst Múzeumban, *Új Művészet*, 2003/10, 24–25.
- 3 Lóska Lajos: Valóságközelben. Beszélgetés Somogyi Győzővel, *Mozgó Világ*, 1978/4, 23–32.

TAGGED WITH: LÓSKA LAJOS ([HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/TAG/LOSKA-LAJOS/](http://www.ujmuveszETFolyoirat.hu/tag/loska-lajos/)), SOMOGYI GYŐZŐ ([HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/TAG/SOMOGYI-GYOZO/](http://www.ujmuveszETFolyoirat.hu/tag/somogyi-gyozo/)), VIGADÓ GALÉRIA ([HTTP://WWW.UJMUVESZETFOLYOIRAT.HU/TAG/VIGADO-GALERIA/](http://www.ujmuveszETFolyoirat.hu/tag/vigado-galeria/))

PREVIOUS ARTICLE

A melankolikus edukátor

[\(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/11/a-melankolikus-edukator/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/11/a-melankolikus-edukator/)

NEXT ARTICLE

Tündéri terekben

[\(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/11/tunderi-terekben/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/11/tunderi-terekben/)

RELATED ARTICLES

Tündéri terekben

[\(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/tunderi-terekben/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/tunderi-terekben/)

ustr

www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/ustr/

Fogalomfestmények

[\(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/fogalomfestmenyek/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/fogalomfestmenyek/)

Post your comments

Your email address will not be published. Required fields are marked *

Name *

Email *

Website

Your comments *

☐ Email értesítőt kérek, ha további hozzászólás érkezik a bejegyzéshez.

☐ Email értesítőt kérek, ha új bejegyzés jelenik meg az oldalon.

POST COMMENT

ÚJ MŰVÉSZET

A több, mint 20 éve havi rendszerességgel megjelenő képzőművészeti folyóirat a kortárs egyetemes és magyar művészet bemutatására fókuszál.

📍 1065 Budapest, Nagymező utca 49. II/2

☎ Tel: +36 1 341 5598 Mobil: +36 70 6 26 23 92

✉ [info \[kukac\] ujmuveszet . hu](mailto:info[kukac]ujmuveszet.hu) (mailto:info [kukac] ujmuveszet . hu)

ARCHÍVUM

[> 2014. november \(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/11/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/11/)
[> 2014. október \(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/10/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/10/)
[> 2014. szeptember \(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/09/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/09/)
[> 2014. augusztus \(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/08/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/08/)
[> 2014. július \(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/07/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/2014/07/)

PRODUCTS

Sale

[\(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/konyvesbolt/katalin-szikora-tamas/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/konyvesbolt/katalin-szikora-tamas/)

Gellér Katalin
SZIKORA TAMÁS

~~2.200Ft~~ **500Ft**

Kosárba

Sale

[\(http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/konyvesbolt/brenedel-janos-monografiaja/\)](http://www.ujmuveszetcfolyoirat.hu/konyvesbolt/brenedel-janos-monografiaja/)

Brenedel János
monográfiája

~~3.300Ft~~ **500Ft**

Kosárba